

WILLIAM AULD

PAŜOJ AL PLENA POSEDO

PROGRESIGA LEGOLIBRO DE
ESPERANTO
KUN LINGVAJ EKZERCOJ

世界语 进修读本

ĈINA ESPERANTO-ELDONEJO

中国世界语出版社

世界语进修读本
*PAŜOJ AL PLENA
POSEDO*

**Progresiga Legolibro de Esperanto kun
Lingvaj Ekzercoj**

**William Auld
Prezidanto de la Akademio de Esperanto**

ĈINA ESPERANTO-ELDONEJO

中国世界语出版社

期

12

请于下列日期前将

世界语进修读本

W. Auld 编

*

中国世界语出版社出版
(北京阜外百万庄路24号)
北京科技印刷厂印刷
新华书店北京发行所发行
1985年(32开)第一版
编号: 9278·11
定价: 1.80元

357671

世界语进修读本
*PAŜOJ AL PLENA
POSEDO*

**Progresiga Legolibro de Esperanto kun
Lingvaj Ekzercoj**

**William Auld
Prezidanto de la Akademio de Esperanto**

ĈINA ESPERANTO-ELDONEJO

中国世界语出版社

Represita kun la permeso de "Heroldo de Esperanto".
Malpermesita la vendo kaj la sendo
de tiu ĉi libro al eksterlando.

Presita en la Ĉina Popola Respubliko

William Auld

PAȘOJ AL PLENA POSEDO

ANTAŬKLARIGO

Tiu ĉi libro estas planita tiel, ke ĉiun "paŝon" la studento komencu per legado de la legaĵo. Kiam li renkontas vorton, kiun li ne konas, aŭ kies signifon li ne povas diveni laŭ la kunteksto, nur tiam li sin turnu al la sekcio "Vortaro", kaj pere de la klarigo tie donita li klopodu kompreni la sencon de la vorto en ĝia aktuala kunteksto. Nur en okazo de absoluta bezono, aŭ eventuale por kontroli sian koncepton pri la signifo de la vorto, li sin turnu al nacilingva vortaro. (La difinoj en tiu ĉi libro ne celas esti kompletaj kaj definitivaj – tio ja estas la tasko de la vortaristoj; ili celas nur ebligi al la studento kompreniĝon pri la kuntekste uzita vorto.)

La celo de tiu ĉi agmaniero estas: liberigi kiel eble plej komplete el la katenoj de la nacilingva pensado. Kompreneble, se temas pri arbnomoj (ekzemple) li eble devos konsulti vortaron antaŭ ol scii, pri kiu arbo fakte temas. Finkompreninte la legaĵon, li povas fari la lingvajn ekzercojn de tiu "paŝo".

En la komenco mi supozas ĉe la studento posedon de la gramatiko kaj elementan vortprovizon de ĉ. 700 vortoj (precize, tiuj en "Esperanto – A New Approach", sed ĝenerale tiuj vortoj estos pli-malpli komunaj al ĉiuj studintoj en elementa kurso). En tiu ĉi libro estas klarigataj 1.682 vortoj; kun la elementa vortaro, do, la studento en la fino devus disponi pri ĉ. 2.400 radikoj. Post la unuaj lecionoj, la sperta esperantisto eble rimarkos, ke kelkfoje la vortprovizo de la legaĵo ne ĉiam kongruas kun tiu de la ekzercoj; kelkfoje, ekzemple, vorto enkondukita en la ekzercoj aperas nur poste en la antaŭlegaja vortaro. Tio okazas ĉar ĉiun novan vorton en la legaĵo mi klarigas, sed nur por tiuj, kiuj volas tralegi la libron ignorante aŭ lasante por posta tralaboro la ekzercojn. Mi ankaŭ supozas, ke neniu studento plendos pri tro multe da klarigoj.

Estas menciinde, ke la nombro da vortoj en la listoj ne indikas la malfacilecon de la teksto. Ĉiu studanto tuj rekonas certan nombron de la novaj vortoj – la preciza nombro dependos de lia lingvoscio – kaj ne bezonos sin turni al la klarigoj. La tekstoj estas aranĝitaj p r o g r e s i g e, kaj ilia malfacileco estas ĝenerale gramatika aŭ stilistika.

La libro celas kaj kursojn kaj memlernantojn. Kursgvidantoj scios utiligi la donitan ekzercmaterialon laŭ sia bontrovo. La devizo de la libro estas: Esperanton oni plej bone lernas per studado de bona Esperanto. Laŭeble evitu la naciajn lingvon; komprenu en Esperanto, kaj vi pensos en Esperanto!

W. Auld,

Dollar, la 25an de aŭgusto, 1967.

PASO UNUA

VORTARO

AGO: io, kion oni faras.	MEDITI: pripensadi.
BENZINO: hejtajo por irigi aŭtomobilon.	METROPOLO: granda urbego.
CERTA: malhezitema.	MODERNA: nuntempa.
DANA: rilata al la lando Danujo.	MODESTA: malfiera.
DATO: tago, en rilato al la tempo.	NU: vorto uzata por atentigi pri tio, kio sekvos.
EFEKTIVA: reala.	ORDINARA: kutima.
FABELO: historio pri mirigaj okazaĵoj.	PAŬZO: mallonga hezito.
FERIO: libertempo.	PUTO: subterejo, el kiu oni lev-prenas kutime akvon.
FIDI: plenkredi pri iu aŭ io.	PROVIZI: havigi necesajojn.
FROSTI: esti tre malvarma.	RAKONTI: diri historion.
FROTI: preme movi ion sur io alia.	RANO: vivantajeto, kiu loĝas sambone teron kaj akvon.
GLASO: ujo, el kiu oni drinkas.	RIPOZI: resti nenion faranta, eble dormanta.
GLITI: facile moviĝi sur grasa supraĵo.	RULI: ĉirkaŭmove antaŭenigi ion.
HEJTI: varmigi ĉambron aŭ loĝejon.	SOBRA: malebria.
JAKO: vestaĵo por la supra parto de la korpo.	SPECIALA: intencata por unu celo.
KONSIDERI: zorge atenti ion.	SUPOZI: kredi ion vera.
KAPTI: ekteni.	SULTRO: plej supra trunkoparto.
KOSTO: pago necesa por ricevi ion.	ŜVEBI: resti senmove pendanta, kvazaŭ fluge.
LITO: aĵo, sur kiu oni dormas.	TERURO: timo.
MARMORO: bela blanka ŝtono.	URĜI: plirapidigi.
MATERIALO: Kruaĵo necesa por plenumi ion.	VOJAĜI: iri aŭ veturi por atingi lokon ne proksiman.

LEGAJO

TRE MODERNA FABELO

Tiun ĉi eksterordinaran kaj freŝdatan fabelon mi nur peras trans-igante la respondecon al mia tre fidinda amiko — ni nomu lin Sen Dubo — k la unuan fojon rakontis ĝin ĉe blanka tablo, kie ne mankis glasoj.

“Aŭdu nur” — diris Sen. “Mia amiko, Ripsrops, veturis antaŭ ne longe per sia beleta ĉaro, vi scias, tiu Mercedes, inter Arĥangelsk kaj Kopenhago sur la ŝoseo. Sed li jam ne estis malproksime de Kopenhago, kiam ĉe benzinputo, post kiam li aĉetis hejtmaterialon kaj dum la agado de la benzinulo, li iom promenis. Subite li aŭdis voĉon sub si:

“Sinjoro Ripsrops, sinjoro, bonvolu atendi...”

Ripsrops rigardis malsupren kaj vidis ranon ruliĝantan al li. Li ne estas speciala ŝatanto de ranoj, sed io kaptis lin en la afero.

“Ĉu mi komprenas rane? Kaj ĉu vi povas paroli? Ĉu vi konas min?”

La rano respondis:

“Jes, kara sinjoro Ripsrops, mi povas paroli, sed mi ne parolas rane, sed dane. Mi petas vin, sinjoro Ripsrops... Mi frostas. Metu min en vian poŝon. Ĉu mi rajtas kunveturi al Kopenhago? Por bonfaro vi ricevos bonon!”

Ripsrops tre miris, precipe, ke la rano frostas, kiam estas varme, sed rano estas rano, kaj ĉar la petita varmo ne kostos al li elspezojn, li metis la ranon en sian poŝon. (... Kion vi diras? Jes... Jes, li estis sobra kiel mi.)

Iom post iom la rano iĝis hejmeca ĉe Ripsrops. Ĝi petis eĉ manĝon kaj iom da akvo, kiujn Ripsrops, kiu konsideris la ranon cetere tre modesta, donis al sia kunvojaĝanto. Tiel ili alvenis vespere al la metropolo, eĉ al la loĝejo de Ripsrops, ĉar la rano petis ripozlokon. Ripsrops malfermis la pordon de sia loĝejo kaj tiam la rano denove ekparolis:

“Kara sinjoro Ripsrops, mi estas tiel dormema. Ĉu mi rajtus dormi en tiu lito?”

Ripsrops ekmeditis. Estis la unua fojo, ke iu fremdulo volis dormi en ilia familia lito, sed efektive sinjorino Ripsrops estis for kaj tiu ĉi mirinda rano estis tiel dormema. Li metis la ranon en la apudan liton kaj demetis sian jakon kaj komencis pretigi sin por la nokta trankvilo. Li volis jam mallumigi, kiam li alrigardis la apudan liton kaj tiam li rimarkis, ke el la stranga rano fariĝis belega reĝidino, kiu supozeble apenaŭ estis provizita per noktovestoj. Lia rigardo ekglitis sur la marmoraj ŝultroj de la reĝidino. Ripsrops tute terurigis. Li frotis la okulojn. La reĝidino alrigardis lin kaj diris:

“Ri-i-ipsĉjo!”

Sen Dubo, t.e. la rakontanto, nun faris longan paŭzon kaj sekvis iom malcerte la ŝvebon de la cigareda fumo.

Mi unĝis:

“Nu, kiel estis poste?”

Sen alrigardis min kaj diris:

“Ĉu vi vere kredas tiun ĉi historion?”

“Kredi? Tute ne. Kial mi kreu?”

“Nu ankaŭ sinjorino Ripsrops, kiu tiumomente realvenis neatendite el sia feriado en Polinezio kaj malfermis la pordon de la dormoĉambro, ne kredis ĝin. Eĉ ne unu vorton...”

F. Szilágyi

(el “Norda Prismo”)

EKZERCOJ

1. *Leginte la supran fabelon, respondu jenajn demandojn:*

1. Kion faris Sen Dubo kaj lia amiko antaŭ ol tiu lasta rakontis la fabelon?
2. Kial Ripsrops haltigis sian aŭtomobilon proksime al Kopenhago?
3. Kiun lingvon parolis la rano?
4. “... la petita varmo ne kostos al li elspezojn.” Kion tiuj vortoj sciigas al ni pri Ripsrops?
5. Kion donis Ripsrops al la rano dumvojaĝe?
6. Kial Ripsrops hezitis konsenti, ke la rano dormu ĉe li?
7. Pro kiuj kialoj li fipe konsentis?
8. Kio okazis al la rano dum Ripsrops pretigis sin por dormo?
9. Kiajn vestojn portis la reĝidino?
10. Kio okazis antaŭ ol Ripsrops povis enlitiĝi?

2. *Jen estas kelkaj respondoj. Skribu la faritajn demandojn:*

1. Lia nomo estis Sen Dubo.	6. Li metis ĝin en sian poŝon.
2. De Arfiangelsk ĝis Kopenhago.	7. En lia lito.
3. Li iom promenis.	8. Li tute terurigis.
4. Ĝi promesis, ke li ricevos bonon.	9. “Ri-i-ipsĉjo!”
5. Ĉar estis varme.	10. Ne, mi ĝin ne kredas.

3. *Kion, laŭ via opinio, diris s-ino Ripsrops al sia edzo, kiam li rakontis sian historion? (Skribu detale!)*

4. *En la sekvantaj frazoj, elektu la ĝustan vorton inter krampoj:*

1. Ĉar mi (SUPOZIS/SUPOZIGIS) lin fidinda, al li mi ne (SUPOZIS/SUPOZIGIS) la malveron.
2. Ĉar mi volis mem (RIPOZI/RIPOZIGI), mi klopodis (RIPOZI/RIPOZIGI) la infanon.
3. Viaj deziroj (EFEKTIVIGOS/EFEKTIVIĜOS) se vi scios mem (EFEKTIVIGI/EFEKTIVIĜI) ilin.
4. La fortegulo (TERURIĜIS/TERURIS) la vilaĝanojn; ili tiel (TERURIĜIS/TERURIS), ke ili forkuris.
5. Unue li (ENLITIĜIS/ENLITIGIS) siajn gefilojn, poste li (ENLITIĜIS/ENLITIGIS) mem.
6. Tiu libro (DATAS/DATIĜAS) de la deka jarcento; fama historiisto (DATIS/DATIGIS) ĝin.
7. Eksterleĝuloj kaptis la vilaĝon; per tio multaj havindaĵoj (KAPTIGIS/KAPTIĜIS).
8. Kiam mi (ELPUTIĜIS/ELPUTIGIS) akvon, samtempe (ELPUTIGIS/ELPUTIĜIS) tri ranoj.

5. *Jen estas kvin adjektivoj; substantivigu ilin, kaj uzu en frazoj:*

MODERNA MODESTA ORDINARA SOBRA CERTA.

(Ekzemple: EFEKTIVA > efektivo = Kiam mi ricevis la atenditan surprizon, la efektivo malĝojigis min.).

6. *LA RANO FROSTAS, KIAM ESTAS VARME. Post "esti" kaj "iĝi", kiam mankas subjekto la predikativo havas adverbajn finaĵojn (ne adjektivan). Skribu propoziciojn, kiuj enhavas jenajn frazojn:*

estis froste	iĝis certe
estos danĝere	iĝas neeble
estas malvarme	iĝos urĝe
estis nekontentige	iĝis mallume
estas ĝojige	iĝas nedezirinde

PAŜO DUA

VORTARO

BINDO: eksterajo de libro.

ĈIFI: malglatigi.

DIO: supernatura reganta estaĵo.

DIVERSA: malsameca.

ESENCO: la ĉefa, plej necesa parto de io.

FALSA: malvera.

FRAPI: bateti.

GLATA: priskribas ion, sur kiu mano facile glitas.

INSTRUI: lernigi.

KADRO: tio, per kiu oni ĉirkaŭigas, ekzemple fotografajon.

KLARA: malkonfuza.

KLASO: aro de lernantoj, kiuj lernas kune.

LITERO: alfabeto signo.

LUDI: fari ion por nura plezuro.

MATURA: plenkreskinta, plenkova.

ONKLO: frato de la patro aŭ

patrino.

PARDONI: malsevere trakti iun.

PLEKTI: regule interkunigi laŭlonge, ekzemple harojn.

PROBLEMO: malfacila demando.

PSALMO: speciala religia kanto.

RELIGIO: kredo pri supernaturaj aferoj.

ROBO: longa virina vesto.

SERIOZA: zorge atent(ind)a.

SPEGULO: glata, brila aĵo, per kiu oni povas vidi sin.

ŜLOSI: fermi, ekzemple pordon, per speciala ilo.

ŜPARI: atente reteni, ekzemple monon.

TRUO: malplenaĵo en io.

VIZITADI: ĉeesti; regule aliradi.

ZONO: io, kion oni metas ĉirkaŭ la korpomezon.

LEGAJO

LA PSALMARO

Kiam Anna-Klara en sia sepa jaro vizitadis la unuan klason, iun tagon ŝi petis de mi psalmlibron.

— Kial? — mi demandis.

— Ĉar ankaŭ Gustavo havas.

— Povas esti, — mi respondis, — sed mi neniam aŭdis, ke tiel etaj knabinoj havus psalmaron.

— Sed ankaŭ Gustavo havas.

Kion fari, mi iris aĉeti psalmaron.

Mi trovis multe da diversaj psalmlibroj, malgrandajn, belajn librojn kun mola bindo, orkadraj paĝoj kaj ankaŭ grandajn librojn kun belaj, simplaj literoj. Mi aĉetis, kiu estis la malplej kosta, por ke la infano bontempe lernu la ŝparemon, precipe en tiaj seriozaj aferoj.

Mi skribis la nomon de Anna-Klara en la libron kaj posttagmeze transdonis ĝin al ŝi. Ŝi ege ekĝojis, prenis la libron kaj diris:

— Ĝi estas ĝuste tia, kia tiu de Gustavo.

Mi eksidis kaj iomete meditadis pri la okazintaĵoj, kaj poste — la dioj pardonu min — mi iris al la pordo kaj enokulumis tra la ŝlosil-truo.

Anna-Klara staris meze de la ĉambro, antaŭ la granda spegulo. Kun la malfermita psalmaro ŝi kantis falsvoĉe. De tempo al tempo ŝi rigardis al la spegulo, ĉu ŝia zono bone kuŝas? Kelkfoje ŝi ordigis sian harplekton, kelkfoje glatigis ĉifon sur la robo, kiu ne estis bonorde sur ŝia ŝultro.

Subite mi surprizis ŝin per pordmalfermo kaj eniris:

— Kara Anna-Klara — mi diris — psalmaro estas io multe pli serioza, ol vi imagas. Oni ne staru antaŭ spegulo por kanti el psalmaro. La psalmolibro ne estas por ludi per ĝi. Kiam vi estos pli aĝa, la instruist-onklino klarigos al vi, kio estas esence psalmaro.

Anna-Klara sidis serioza kaj silenta. Ŝi rigardis sincere al mi kaj decidvoĉe diris:

— Mi volas diri al vi nur unu aferon: Oni ne eniras ĉambron antaŭ ol frapi.

Mi ne kredas, ke Anna-Klara estas jam matura por religiaj problemoj.

Hasse Z.

*el la sveda: Andreo Gauder
(el "Literatura Mondo")*

EKZERCOJ

7. *Leginte la supran rakonton, respondu jenajn demandojn.*

1. Kial Anna-Klara deziris ricevi psalmlibron?
2. Kiajn psalmlibrojn trovis s-ro Z., kiam li iris aĉeti?
3. Kiun libron li aĉetis?
4. Kial li elektis ĝuste tiun?

5. Ĉu Anna-Klara estis kontenta pri la libro? Kiel vi scias?
6. Pro kio s-ro Z. petas, ke la dioj pardonu lin?
7. Kion faris Anna-Klara en la ĉambro?
8. Por kiu celo s-ro Z. interrompis ŝin?
9. Ĉu li sukcesis pri tiu celo?
10. Kiel Anna-Klara sukcesis malpravigi s-ro Z.?

8. *Jen estas kelkaj respondoj. Skribu la faritajn demandojn:*

1. Sepjara.	6. Tra la ŝlosiltruo.
2. La unuan.	7. Falsvoĉe.
3. Gustavo.	8. Por vidi, ĉu ŝia zono bone kuŝas.
4. La nomon de Anna-Klara.	9. Kio estas esence psalmlibro.
5. Posttagmeze.	10. Oni frapas.

9. *Per la akuzativa finaĵo -N korektu jenajn propoziciojn, tiel ke ili havu signifon:*

1. Anna-Klara malfermis la psalmlibro.
2. Ŝi ekkantis per laŭta voĉo psalmo.
3. La unua klaso vizitadis Anna-Klara.
4. Psalmlibro havis ankaŭ Gustavo.
5. Posedis psalmlibroj Gustavo kaj Anna-Klara.
6. Ĉio pri la afero klarigos la instruistino.
7. Multaj aferoj la knabino sciis, kaj multaj ne sciis.
8. Pri la problemoj ekzistas diversaj solvoj, kiuj oni devas pripensi.
9. Aferoj interesaj kaj strangaj oni trovas se oni legas tiu libro.
10. Komprenas la problemoj nek li nek mi.

10. *Ĉiu el la subaj propozicioj povas alpreni po du signifojn, depende de la akuzativo. Uzante la finaĵon -N, skribu ambaŭ signifojn de ĉiu:*

1. La instruisto alparolis la lernanto.
2. Vizitis la onklo la modesta knabino.
3. Li multfoje pardonis la frato, sed li neniam pliboniĝis.
4. La iama amiko li ne rigardis.
5. Kaptis ni la timata malamiko.

11. *La suba propozicio povas alpreni eĉ kvar diversajn signifojn, depende de la akuzativo. Uzante -N, skribu la kvar propoziciojn:*

Rigardis vagulo malsata hundo.

12. *Sube estas dek substantivoj. Adjektivigu ilin, kaj uzu ĉiun korekte en propozicio:*
**TRUO DIO ESENCO ROBO PROBLEMO LUDO KLASO ONKLO SPEGU-
 LO FERIO**
 (Ekzemple: METROPOLO > *metropola* = La metropola bruego unue timigis lin.).
13. *MI ENOKULUMIS TRA LA SLOSILTRUO. Uzu korekte jenajn vortojn kun -UMj):*
**PROKSIMUME SAĜUMI AKVUMI ORUMO MONDUMO MONDUMECA
 PLENUMI AMINDUMI.**
14. *Skribu konversacion, kiu povis okazi inter s-ro Z. kaj la librovendisto, kiam Z. iris por aĉeti al Anna-Klara psalmlibron.*